

Website over zware metalen en natuurbeheer in de Kempen

Beheerders van natuurgebieden uit de Vlaamse en Nederlandse Kempen kampen vaak met vragen over de impact van de aanwezigheid van zware metalen in hun gebieden. In het grensoverschrijdende project BeNeKempen werden aanbevelingen uitgewerkt die online te raadplegen zijn op www.benekempennatuur.eu.

Grote delen van de Nederlandse provincies Noord-Brabant en Limburg, het noorden van de Vlaamse provincie Limburg en het oosten van de provincie Antwerpen –kortweg de Kempen- raakten tijdens de vorige eeuw verontreinigd met cadmium en andere zware metalen vanuit de zink-industrie aan de Belgische en Nederlandse kant van de grens. Vlaanderen en Nederland sloegen daarom de handen in elkaar om samen oplossingen te zoeken voor deze problematiek. Het project kreeg de naam BeNeKempen. Voor Vlaanderen trok de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) de kar, in Nederland was die rol weggelegd voor het Projectbureau Actief Bodembeheer de Kempen (ABdK).

Natuurbeheer kreeg speciale aandacht, omwille van het kwetsbare karakter van de natuurgebieden in de Kempen. Bij onderzoeken in planten, bodemdieren en vogels (Derksen et al., 2008) werden verhoogde gehalten aan zware metalen aangetroffen, welke gevaar opleveren voor het functioneren van het ecosysteem. Bovendien zijn zinkassen blijvende bronnen van verontreiniging en kan de aanwezige verontreiniging zich verspreiden via wind en water. Ook in waterlopen worden leefgemeenschappen beïnvloed (Bervoets et al., 2008).

Het onderzoek binnen de werkgroep natuur van het project BeNeKempen was gebaseerd op vragen vanuit natuurbeheer en -beleid en richtte zich vooral op de volgende aspecten:

1. tegengaan van risico op verspreiding van zware metalen in de buurt van stuifduinen,
2. uitwerken van preventierichtlijnen voor terreinwerkers om gezondheidsrisico's uit te sluiten,
3. verwerking en afzet van maaisel uit de risicogebieden,
4. de invloed van de diffuse verontreiniging op de gezondheid van dieren die ingezet worden in het kader van graasbeheer en
5. de risico's uitgaande van nog aanwezige zinkassen in de natuurgebieden zelf.

De natuurbeheerder kan de resultaten en aanbevelingen uit de verschillende onderzoeken op een eenvoudige manier raadplegen via de website www.benekempennatuur.eu. Naast de afzonderlijke rapporten is ook een uitgebreide zoekfunctie beschikbaar. De aangeboden informatie is op een gebruiksvriendelijke manier gestructureerd volgens de planningscyclus die gebruikt wordt bij het opstellen van natuurbeheerplannen.

Als voorsmaakje vindt u in dit nummer alvast een uitgebreid artikel over één van de uitgevoerde onderzoeken. De Universiteit Antwerpen evalueerde of grazen in vervuilde natuurgebieden het welzijn van de dieren kan schaden (Roggeman et al., 2008).

Het project BeNeKempen is midden 2008 beëindigd, maar de samenwerking die tussen Vlaanderen en Nederland is ontstaan, wordt verder gezet. De resultaten van het project zijn terug te vinden op www.benekempen.be. Het is alleszins de wens van de projectleiders dat de opgedane kennis zowel in Vlaanderen als Nederland zijn weg vindt naar de juiste doelgroepen en dat ook beleidsmakers inspiratie halen uit de aanbevelingen van het project.

Zinkassen zijn residu's van de zinkindustrie en werden gebruikt als verhardingsmateriaal in wegen en opritten (boven). Zware metalen in de bodem beïnvloeden de groei van planten (bron: BeNeKempen).

Literatuur

Bervoets, L., H. Van den Broeck, G. De Boeck, M. De Jonge, S. Joosen, P. Ningtias, B. Van De Vijver, G. Goemans, C. Belpaire, G. Van Thuyne, J. Breine, W. De Cooman & L. Detemmerman, 2008. Ecologische en ecotoxicologische toestand van de Dommel vóór de sanering van de waterbodembodem - statusrapport 1. OVAM, Mechelen.

Derksen, J.G.M., J. Lahr, T. De Kort, A. Van der Tuin, J.F. Postma, T.C. Klok, N.W. van den Brink, H.J. De Lange, S.A.E. Kools, A. Van der Hout, J. Harmen & J.H. Faber, 2008. Ecologische effecten van metaalverontreiniging in het overstromingsgebied van de Dommel. Triade-onderzoek, ecologische risico's en mogelijkheden voor inrichting en beheer. Actief Bodembeheer de Kempen, Eindhoven.

Roggeman, S., W. De Coen & L. Bervoets, 2008. Inzet en welzijn van dieren voor natuurbeheer in het Benekempen projectgebied – eindrapport. OVAM, Mechelen.

Dankwoord

Het project BeNeKempen kwam tot stand dankzij de financiële steun van de Europese Commissie via het Interreg-programma Euregio BeNeLux Middengebied.

S. Van den Bulck

OVAM

Stationsstraat 110, B-2800 Mechelen
sofie.van.den.bulck@ovam.be

BeNeKempen

Het logo van het project verwijst naar de goede samenwerking tussen België en Nederland inzake de aanpak van de problematiek van zware metalen in de Kempen (bron: BeNeKempen).